

Казочка про вередливу козу

Тетяна БОНДАРЕНКО, психолог

Жили собі, були собі дід та баба. І була у них коза. Та така вреднюча, якої світ не бачив. Щодня в якусь шкоду лізе: то на город забігла і зелень бабину потолочила, то в сусідчин квітник подалася і найкращі квіти поскубла. А оце останній раз заскочила в дідів сарай та всі дрова порозкидала.

Дід сердиться, ногами тупоче, баба плаче.

– Що ж нам з такою козою роботи?

Думали, думали та й зібрали вони раду – може хтось, щось підкаже.

– Треба зарізати її на м'ясо.

Баба залилася сльозами: – Ми ж росли її змалечку, леліяли.

– Ну так продайте ви її, а на виручені гроші акваріумних рибок купіть – ті шкоди не зроблять.

– Та де там, хто візьме, знаючи її норів.

– А може віддати її до дитячого садка на виховання?

Переглянулися дід з бабою, сподобалась їм така ідея. Є садочок неподалік, та й онучка Марійка туди ходить, пригляне коли що. А з козою дітям гарна розвага буде і молоко корисне.

На тому й порішили.

Другого дня козу відвели до садочка, припнули у дворі. А самі взяли валізи та й поїхали до старшої дочки в гості.

Повернулися вони аж через місяць. Зайшли до дитсадка і очам своїм не повірили. Ходить коза поважно з дітками по двору і показує трави й квіти, розказує і пояснює – що їстівне і

корисне, а що шкідливе; де лікарські рослини, а де отруйні.

– І що це з козою сталося? – питає дід.

– А може, це не наша? – подає голос баба.

– Ваша, ваша, – закричали діти, сміючись, – Просто ми її перевиховали.

Особистість на межі дитинства і підліткового періоду

Тетяна БОНДАРЕНКО, психолог

Наші діти інколи так швидко ростуть і змінюються, що ми не встигаємо за ними. А буває, навпаки, вони ще не догралися, а ми чекаємо від них дорослої поведінки. 5 клас – межа між дитинством і складним підлітковим віком. Батькам варто бути готовим до змін і несподіванок. І зовсім не обов'язково це мають бути якісь зриви чи непорозуміння. Але неодмінно – нові здобутки і можливості.

У жовтні 2010 р. в одній з Боярських шкіл було проведено опитування п'ятикласників. В анкетування прийняли участь 27 учнів. Звичайно, така вибірка не дає можливості робити глобальні висновки, проте дає багатий матеріал для роздумів.

Анкета містила 19 запитань, та в межах цієї публікації проаналізуємо лише декілька.

(1) Виявляється, що **мета життя** наших п'ятикласників:

– вирости 5 (18 %)

– отримати освіту 6 (22,2 %), стати розумним, закінчити школу

з медаллю по 1 відповіді (ще 7,4%)

– створити , забезпечити свою сім'ю 3 (11,1%)

– отримати гарну роботу (гонщик, адвокат, президент України, приватний підприємець) 6 (22,2%)

– їздити за кордон 3 (11,1%)

– «стати хорошою людиною» 1 (3,7%)

– накупити іграшок 1 (3,7%)

– не визначився 1 (3,7%)

Звичайно, якоюсь мірою такі цілі діти формулюють під впливом самого життя (наші реалії), проте велике значення має і вплив сім'ї.

(2) Що саме цінують в дітях батьки на думку самих дітей:

– доброту 8 (29,6%)

– допомогу і чесність по 4 (14,8%)

– розум 3 (11,1%)

– відповідальність, самостійність, слухняність, любов до батьків та гарні оцінки – кожне по 2 відповіді (разом 37%)

– за «все» 2 (7,4%) (мабуть, просто за те, що ми (діти) у них є)

– довірливість, радість, щирість, гумор, небайдужість по 1 відповіді (18,5%)

– без відповіді 1 .

Людям будь-якого віку необхідно знати, що їх люблять, особливо це стосується близьких, сім'ї. Давайте будемо частіше говорити дітям про нашу любов (просто за те, що вони у нас є) і повагу (за конкретні якості і вчинки).

(3) Адже вони почуваються добре, коли:

- 1) їх поважають, розуміють, спілкуються, хвалять 6 (22,2%)
- 2) їх сім'ї поруч 3 (11,1%)
- 3) з ними дружать 7 (25,9%)
- 4) ігри, свята, відпочинок., комп'ютер, телевізор важливі для доброго самопочуття 12 учнів (44,4%).

Ці дані свідчать про те, що для третини опитаних (1 і 2 пункти) стосунки з близькими дорослими на першому місці. Ще одна третина опитаних на перше місце виносить стосунки з однолітками (3 пункт). Така ситуація дуже характерна для підліткового віку і виступає своєрідною його візитівкою. Відповіді решти (4 пункт) пов'язані з іграми та розвагами. Це може говорити про їх дитячість. А може бути і першим дзвіночком, що свідчить про надмірне перевантаження, тиск з боку дорослих.

(4) Сумують вони через:

- самотність 9 (33,3%)
- коли «сварять», ображають, конфлікти з мамою 6 (22,2%)
- погані оцінки 3 (11,1%)
- у когось проблеми, щось сталось погане, розлука з рідними 3 (11,1%)
- хворобу 1
- смерть домашнього улюбленця 1
- не буває такого 1

(5) Страшно їм стає, коли

- лякають і погрожують 7 (25,9%)

- нападають собаки 3
- коли «сварять» 3
- відбувається щось незрозуміле, страшне 2
- темрява, темний під'їзд 3
- чіпляються незнайомці 2
- можлива аварія 1
- нічого не бояться 5 (18,5%) – Така відповідь не означає абсолютне безстрашся. Страху можуть загаятися глибоко в підсвідомість, коли проявляється так званий психологічний захист. Можливо дитина ще не «знає» свій страх або свідомо приховує. вважаючи, що боятись соромно...

(6) Сердять їх, коли:

- дістають, ображають, злять 10
- кричать, дражнять, знуцаються, б'ють 5
- забороняють, втручаються в справи , роблять не «по-моєму» 6
- не розуміють, не чують 1
- ситуація програшу 1
- «не серджусь» 1

Агресія, роздратованість, гнів виникають у дітей, коли принижують їх гідність, нехтують ними, зневажають. З другого боку такі ж почуття виникають, коли дорослі виставляють розумні обмеження їх бажанням, намірам, планам.

Ще одним цікавим було питання присвячене вивченню ставлення дитини до грошей. Цьому питанню, як і попереднім, можна присвятити не одну лекцію. Але ось що думають наші діти.

(7) Якби у мене був 1000 000 євро, то я б їх витратив на:

- придбання житла 5
- транспорту (машина, вертоліт, літак) 5
- благодійність (дит.будинки, бідним, хворим) 6
- «поділився б» з рідними 6
- «собі», «на чорний день» 2
- подорожі, покупки, іграшки 5
- придбав стадіон і команду «Динамо» 1 (вигідне капіталовкладення)
- без відповіді 1

Цей маленький тест виявляє

- спрямованість дитини: на себе (для власного комфорту, зручностей, розваг) 18 (66,5%).
- спрямованість на інших (найближче оточення, знедолені люди) 12 (44,4%).

Цей невеликий зріз не претендує на широкі висновки та узагальнення. Проте, на наш погляд, вдалося додати деякі штрихи до портрету особистості на межі вікових періодів, що допоможе створенню цілісного об'ємного образу без п'яти хвилин підлітка.